

Σκίτσο του Βασίλη Παπαγεωργίου

Δημήτρης Γρηγορόπουλος

Με το δεύτερο συνέδριό του ο ΣΥΡΙΖΑ επιχειρεί ένα σύνθετο και αντιφατικό εγχείρημα. Αφενός θα επιχειρήσει να προσαρμόσει την ιδεολογία και το πρόγραμμά του, τη στρατηγική του, στην εκδοχή της νεοφιλελεύθερης πολιτικής που έχει υιοθετήσει. Μ' αυτό τον τρόπο ευελπιστεί ότι θα εξασφαλίσει τα «δώρα» των δανειστών, κυρίως τη ρύθμιση του χρέους και συνεπακόλουθα την ένταξη στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης του Ντράγκι, τα οποία θεωρεί όρους για την ανάταση της οικονομίας και την άμβλυνση της λιτότητας. Αφετέρου η συστημική προσαρμογή των θέσεών του επιδιώκει η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ να συνδυάζεται με μιαν αριστερή ρητορική. Με το μίγμα αριστερού λόγου και οριακών μέτρων υπέρ της ακραίας φτώχειας προσδοκά ότι θα αποτρέψει τη μαζική αποστοίχιση αριστερόστροφων μαζών, όπως συνέβη με το ΠΑΣΟΚ, και ότι ακόμη και σε περίπτωση εκλογικής ήττας θα εδραιωθεί ως αξιόμαχος δικομματικός εταίρος.

Στις θέσεις για το 2ο Συνέδριο παρά την αριστερή επικάλυψη είναι ανιχνεύσιμη η συνθηκολόγηση με τη νεοφιλελεύθερη στροφή του ΣΥΡΙΖΑ.

Συγκεκριμένα: Ενώ στο πρώτο συνέδριο ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμευόταν ότι θα καταργήσει και θα ακυρώσει τα μνημόνια και τους εφαρμοστικούς νόμους, αυτή η θεμελιώδης επιλογή απουσιάζει απ' τις θέσεις του 2ου Συνεδρίου «λόγω των περιορισμών του διεθνούς και ευρωπαϊκού περιβάλλοντος» και «της κυριαρχίας του νεοφιλελευθερισμού».

Ενώ στο 1ο Συνέδριο προβαλλόταν η θέση «καμιά θυσία για το ευρώ», που έστω υπαινικτικά περιείχε τη δυνατότητα εξόδου απ' την Ευρωζώνη σε περίπτωση αδιεξόδου στη διαπραγμάτευση με τους δανειστές, αυτή η θέση έχει εξοβελιστεί απ' τις θέσεις για το 2ο Συνέδριο. Ασκείται κριτική στην ΕΕ με την αυταπάτη ότι μπορεί να «επαναθεμελιωθεί» με βάση τις «πραγματικές αξίες» της.

Ενώ στο 1ο συνέδριο προβλεπόταν διαγραφή του μεγαλύτερου μέρους του χρέους με

λογιστικό έλεγχο, στις τωρινές θέσεις ο όρος «διαγραφή» αντικαθίσταται απ' τον όρο «αναδιάρθρωση» του χρέους, που είναι ρύθμιση αποδεκτή απ' τους δανειστές με τους δικούς τους όρους. Παρόμοια η θέση για την ιδιοκτησία και τον έλεγχο του δημοσίου στο τραπεζικό σύστημα εξαλείφεται και παραμένει απλώς ο δημόσιος έλεγχος ως «προγραμματικός στόχος».

Η θέση για φορολόγηση του εγχώριου μεγάλου κεφαλαίου που αποτελούσε εμβληματικό στόχο του ΣΥΡΙΖΑ εξοβελίζεται και αντικαθίσταται από μιαν αόριστη αναφορά στην «αναδιανομή μέσω της φορολογίας». Τέλος, η προγραμματική θέση του ΣΥΡΙΖΑ κατά των ιδιωτικοποιήσεων και υπέρ της επαναεθνικοποίησης των ιδιωτικοποιημένων επιχειρήσεων εγκαταλείπεται και προβάλλεται ως φύλλο συκής η θέση για τη δήθεν «αξιοποίηση» του δημόσιου πλούτου απ' το νεοαποικιακό Υπερταμείο.

Αυτή η μνημονιακή λογική με «αριστερά» επιχρίσματα διαπερνά γενικά τις θέσεις για το 2ο Συνέδριο, όπως επιβεβαιώνει η αναλυτική θεώρησή τους.

Αριστερή πολιτική δεν μπορεί να υπάρξει εντός ΕΕ

Είναι περισσότερο από αναγκαία η αναφορά και ο διάλογος της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς με τα ιδεολογικοπολιτικά ρεύματα που διαφοροποιήθηκαν ή και αποσχίστηκαν απ' τους κόλπους του ΣΥΡΙΖΑ, ώστε να προωθείται ανάλογα με το βαθμό σύγκλισης ο κοινός βηματισμός των δυνάμεων και των απλών αγωνιστών που υιοθετούν μιαν αντισυστημική λογική. Επειδή με τη συριζαϊκή διαχείριση δεν θα λύνονται, αλλά θα οξύνονται τα εργατολαϊκά προβλήματα, άρα θα συνεχίζονται και θα διευρύνονται οι αντιπαραθέσεις και αποστοιχίσεις απ' τον ΣΥΡΙΖΑ, η αντικαπιταλιστική ιδεολογικοπολιτική ετοιμότητα πρέπει να προσεγγίζει και να συνδιαλέγεται μ' αυτές τις διαφοροποιήσεις δημιουργικά ώστε να διευρύνεται η μετωπική αντικαπιταλιστική πολιτική της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και του ΝΑΡ.

Στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, αυτή τη στιγμή, μετά την αποχώρηση των πιο ριζοσπαστικών τμημάτων του, δεν έχει συγκροτηθεί μια νέα αριστερή αντιπολίτευση, που να ασκεί πίεση και να συσπειρώνει τη δυσαρέσκεια της εσωκομματικής και εξωκομματικής βάσης του ΣΥΡΙΖΑ. Σε θέση αριστερής αντιπολίτευσης εμφανίζεται η ομάδα των 53. Οξύμωρο για την

αντιπολιτευτική στάση αυτής της ομάδας αποτελεί το γεγονός ότι επικεφαλής της φέρνονται στελέχη που πρωταγωνιστούν στη διαμόρφωση της άτεγκτης νεοφιλελεύθερης πολιτικής, όπως ο Ευ. Τσακαλώτος, υπεύθυνος των διαπραγματεύσεων με τους δανειστές και ο Θ. Δρίτσας που δακρύων και αυτός, έβαλε φαρδιά πλατιά την υπογραφή του στο ξεπούλημα του λιμανιού του Πειραιά.

Στην πραγματικότητα, αυτή η ομάδα υιοθετεί τη λογική της ηγετικής ομάδας για το συνδυασμό της αριστερής ρητορικής με το νεοφιλελεύθερη πρακτική. Η ομάδα αυτή προβάλλει τη διαστολή του «αριστερού προγράμματος» απ' το μνημόνιο, χαρακτηρίζει ρητά ήττα τη διαπραγμάτευση, επισημαίνει τον κίνδυνο να «μετεξελιχθεί η ήττα και ο συμβιβασμός σε στρατηγική επιλογή». Εκδηλώνει ευαισθησία στο θέμα του παράλληλου προγράμματος και των προσφύγων, ενώ αντιμετωπίζει αρνητικά τη συμμαχία με τους σοσιαλδημοκράτες. Δεν ασκεί καμιά κριτική στην κυβερνητική πολιτική, αλλά λειτουργεί μάλλον ως ανάχωμα για την απορρόφηση των αριστερών κραδασμών εντός του ΣΥΡΙΖΑ, που θα ενισχύονται όσο θα οξύνονται οι επιπτώσεις της βάρβαρης μνημονιακής πολιτικής.

Η οικτρή αποτυχία του εγχειρήματος ΣΥΡΙΖΑ, η στροφή των Ποδέμος και του Μπλόκο σε διαχειριστικές επιλογές, η ήττα των ριζοσπαστικών ρευμάτων της Αραβικής Άνοιξης, η κατιούσα των ελπιδοφόρων Λατινοαμερικάνικων κινημάτων και πειραμάτων με προεξάρχουσα τη Βενεζουέλα, η συρρίκνωση της άλλοτε ισχυρής ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Ευρώπη σε αντιδιαστολή με την ωφελημένη απ' την κρίση Ακροδεξιά εγείρουν ερωτήματα για την πορεία της Αριστεράς σε παγκόσμιο επίπεδο, για τη στρατηγική και την τακτική που πρέπει να υιοθετηθεί ανάλογα και με την ιδιαιτερότητα της κάθε χώρας, στο στάδιο του σύγχρονου ολοκληρωτικού καπιταλισμού.

Παρά τις ιδιαιτερότητες ανά χώρα και περιοχή (π.χ. ΕΕ, Λατινική Αμερική) παρατηρούνται κοινά γνωρίσματα που μπορούν ν' αποτελέσουν τη βάση για κοινή, σε βασικά τουλάχιστον ζητήματα, στρατηγική. Ήτοι: η έντονη αντιδραστικοποίηση των αστικών τάξεων, η ενίσχυση της ιμπεριαλιστικής επεμβατικότητας για προάσπιση των συμφερόντων τους, άρα η όξυνση των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων, η ήττα του υπαρκτού σοσιαλισμού το 1989, αλλά και η ήττα του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος και του ταξικού εργατικού κινήματος, η ενίσχυση της ακροδεξιάς στις συνθήκες της κρίσης, το μεταναστευτικό κύμα, η παγκόσμια οικονομική κρίση. Σε διεθνές επίπεδο οξύνονται οι αντιθέσεις και η αντιδραστικότητα των κυρίαρχων τάξεων, εξέλιξη που δυσχεραίνει τη ριζοσπαστική αλλαγή, αλλά και την καθιστά πιο αναγκαία λόγω της επιδείνωσης των προβλημάτων των υποτελών τάξεων.

Αυτή η διαπίστωση ισχύει σε μείζονα βαθμό στην καπιταλιστική ολοκλήρωση της ΕΕ. Η ΕΕ δεν έχει εγγεγραμμένες στον γενετικό της κώδικα τις αξίες της αλληλεγγύης, της συνεργασίας, της δημοκρατίας, όπως ισχυρίζεται ο ΣΥΡΙΖΑ και άλλες δυνάμεις. Είναι ένωση των πολυεθνικών μονοπωλίων με στόχο τη μεγαλύτερη και ασφαλέστερη απομύζηση των εργατολαϊκών στρωμάτων. Διαμορφώνεται έτσι ένας πανίσχυρος αστικός συνασπισμός (αστική τάξη της χώρας – μέλους, αστικές τάξεις των άλλων χωρών, διεθνή όργανα της ΕΕ) εναντίον της εργατικής τάξης και των λαϊκών τάξεων κάθε χώρας – μέλους.

Αυτός ο πανίσχυρος αστικός συνασπισμός της ΕΕ είναι πολιτική αφέλεια να πιστεύεται ότι θα ανεχόταν στους κόλπους του ένα ριζοσπαστικό εγχείρημα, που θα αποτελούσε πόλο έλξης και για τους άλλους καταδυναστευόμενους λαούς της ΕΕ. Μάλιστα, ο συσχετισμός θα γινόταν συντριπτικότερος, αφού και άλλες δυνάμεις θα ενεργοποιούνταν και πιθανότατα ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, που δεν θα ανεχόταν ένα ριζοσπαστικό καθεστώς σε ζωτικό χώρο του καπιταλισμού (ΕΕ).

Ωστόσο, αριστερές δυνάμεις που αποσπάστηκαν απ' τον ΣΥΡΙΖΑ αναζητώντας μιαν αριστερή εναλλακτική εξακολουθούν να θεωρούν εφικτό το εγχείρημα μιας ριζοσπαστικής πολιτικής εντός της ΕΕ υπό την καθοδήγηση μιας αριστερής κυβέρνησης. Θεωρούν ότι η κυβέρνηση Τσίπρα δεν εφάρμοσε τα εναλλακτικά σχέδια που είχαν καταστρωθεί και συμβιβάστηκε με τους δανειστές.

Η αλήθεια είναι ότι οι Τσίπρας – Βαρουφάκης με γνώμονα τη «θεωρία των παιγνίων» μπλόφαραν μέχρις ότου η χώρα κινδύνευσε και με τυπική χρεοκοπία, όταν ο Ντράγκι μετά την προκήρυξη του δημοψηφίσματος έκλεισε τη στρόφιγγα της χρηματοδότησης. Αποδείχτηκε ότι η ιμπεριαλιστική Γερμανία δεν θα υποχωρούσε. Θα προτιμούσε να «θυσιάσει» την Ελλάδα, παρά να ανεχτεί έναν «προοδευτικό ιό» στους κόλπους της, που θα μπορούσε να αποδειχτεί ιδιαίτερα μεταδοτικός. Αποδείχτηκε και εμπειρικά ότι η ΕΕ δεν ανέχεται ούτε μια πολιτική ήπιας προσαρμογής, την οποία εκπροσωπούσε το πρόγραμμα της ΔΕΘ του ΣΥΡΙΖΑ. Είναι λοιπόν δυνατό να ανεχτεί μια αριστερή ριζοσπαστική πολιτική, όπως πρεσβεύουν δυνάμεις που αποχώρησαν απ' τον ΣΥΡΙΖΑ;

Οι αριστερές δυνάμεις, συριζογενείς και της ευρύτερης ριζοσπαστικής Αριστεράς, χωρίς ιδεολογικές εμμονές, διδασκόμενες απ' την πραγματικότητα, με γόνιμο διάλογο και ενιαία αντικαπιταλιστική δράση, είναι ανάγκη να συγχρονίσουν το βηματισμό τους για την αντικαπιταλιστική αγωνιστική αντεπίθεση.

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 16.10.2016